

DOI: 10.55643/fcaptr.2.67.2026.5148

Наталія Швець

д.е.н., професор кафедри фінансів,
Національний університет
біоресурсів і природокористування
України, Київ, Україна;
e-mail: shvetzn@gmail.com
ORCID: [0009-0000-9192-2235](https://orcid.org/0009-0000-9192-2235)
(Corresponding author)

Ірина Вахович

д.е.н., професор, ректор, Луцький
національний технічний університет,
Луцьк, Україна
ORCID: [0000-0003-4912-5798](https://orcid.org/0000-0003-4912-5798)

Віталій Романчукевич

д.е.н., професор кафедри банківської
справи та страхування, Київський
національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна
ORCID: [0000-0001-9393-5590](https://orcid.org/0000-0001-9393-5590)

Вікторія Рудевська

д.е.н., професор, незалежний
дослідник, Лос-Анджелес,
Каліфорнія, США
ORCID: [0000-0001-6697-9096](https://orcid.org/0000-0001-6697-9096)

Надія Ковальчук

к.е.н., доцент, перший проректор,
Луцький національний технічний
університет, Луцьк, Україна
ORCID: [0000-0001-7621-5882](https://orcid.org/0000-0001-7621-5882)

Євгеній Мороз

аспірант, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України, Київ, Україна;
ORCID: [0009-0004-2039-5860](https://orcid.org/0009-0004-2039-5860)

Received: 16/01/2026

Accepted: 01/04/2026

Published: 30/04/2026

© Copyright

2026 by the author(s)

This is an Open Access article
distributed under the terms of the
[Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

ІНВЕСТИЦІЙНІ СТИМУЛИ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ

Метою цього дослідження було обґрунтувати стратегічні підходи до формування результативної системи залучення та використання інвестицій, спрямованої на екологічне оновлення аграрного сектора, зміцнення соціальної відповідальності підприємств і забезпечення тривалої економічної стабільності України. Методологія дослідження ґрунтувалася на використанні структурно-порівняльного, системно-аналітичного, фінансово-економічного та контент-аналізу, що дозволило дослідити державні, приватні й міжнародні інвестиційні потоки, регіональну структуру капіталовкладень і ефективність діяльності провідних аграрних компаній. Результати дослідження засвідчили істотну волатильність інвестицій протягом 2021–2025 років. 2021 року обсяг капітальних інвестицій зріс на 23,9% – до 68 мільярдів гривень, однак 2022 року через воєнні дії він скоротився на 27%, до 49,6 млрд грн. 2023 року спостерігалось відновлення: обсяг інвестицій досяг 63,8 млрд грн, або 1,7 млрд дол. США. 2024 року в сільське господарство було вкладено 45 млрд грн а загальна вартість угод зі злиття та поглинання на ринку України становила 1,17 млрд дол. США. У першому півріччі 2025 року інвестиційна активність зберегла позитивну динаміку: понад 29 млрд грн капітальних вкладень, із яких 21,9 млрд грн припадало на вирощування однорічних і дворічних культур, 5,7 млрд грн – на тваринництво, а 1,1 млрд грн – на післяврожайну діяльність. Найбільші обсяги інвестицій були зафіксовані в Київській (3,05 млрд грн), Полтавській і Чернігівській областях (по 1,6 млрд грн). Значний внесок зробили грантові програми Світового банку, що профінансували аграрний сектор на понад 50 млн дол. США, а також підтримка Міжнародної фінансової корпорації та Європейського банку реконструкції та розвитку. Практичне значення дослідження полягає в можливості використання його результатів державними установами, інвестиційними фондами та аграрними підприємствами для оптимізації механізмів залучення капіталу й підвищення ефективності інвестиційної політики.

Ключові слова: політика, кредитування, джерела фінансування, зелена економіка, аграрний сектор, сільське господарство, соціальна відповідальність

JEL Класифікація: Q01, H23, G31

ВСТУП

Становлення нової економічної парадигми в Україні відбувається під впливом глобальних трансформацій, що вимагають поєднання економічного зростання з екологічною збалансованістю та соціальною справедливістю. Забезпечення цього балансу потребує створення ефективних фінансових і регуляторних механізмів, здатних стимулювати інвестиційну активність на пріоритетних напрямках розвитку. В умовах післявоєнного відновлення, енергетичної нестабільності й посилення інтеграції до європейського економічного простору ключового значення набуває формування дієвої системи стимулів, що орієнтує інвесторів на реалізацію екологічно безпечних, соціально значущих та інноваційних проєктів.

Аграрний сектор, який традиційно відіграє провідну роль в економіці України, в сучасних складних умовах опинився на перетині кількох стратегічних викликів: необхідності відновлення виробничих потужностей, адаптації до кліматичних змін, поліпшення енергоефективності, упровадження ресурсозберігаючих технологій і

забезпечення продовольчої безпеки. Саме тому питання активізації інвестицій, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР), набуває особливої актуальності. Водночас сучасні інвестиційні процеси в аграрному секторі характеризуються низкою бар'єрів: високими ризиками, обмеженим доступом до фінансових ресурсів, недостатньою інституційною підтримкою та нерозвиненістю механізмів «зеленого» фінансування. У цих умовах особливого значення набуває дослідження інвестиційних стимулів, здатних забезпечити перехід аграрного сектора до моделі сталого розвитку. Вважаємо, що наукове обґрунтування системи інвестиційних стимулів для досягнення ЦСР в аграрному секторі України є важливим і з теоретичного, і з практичного погляду. Воно сприятиме формуванню ефективної державної політики, посиленню конкурентоспроможності сектора та забезпеченню тривалого сталого економічного зростання держави.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Економічна ситуація в Україні характеризується потребою зміцнення фінансової самостійності регіонів і підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів у межах переходу до моделі сталого розвитку. У дослідженні Lakas (2024) визначено, що ключовим напрямом удосконалення інвестиційної політики є формування інституційно-правового та фінансово-економічного підґрунтя, яке поєднує державні, приватні й благодійні джерела фінансування для реалізації проєктів сталого розвитку. Автор підкреслив значення бюджетно-фіскальної децентралізації як чинника, що забезпечує фінансову самодостатність місцевого самоврядування й створює умови для активізації підприємницької діяльності на регіональному рівні. У дослідженні Zabarna (2024) розглянуто вплив інноваційних інвестицій на формування сприятливого мікроклімату для розвитку підприємництва, особливо малого та середнього бізнесу, який є ключовим рушієм регіонального зростання. Авторка встановила, що активізація інвестиційних процесів можлива через створення комплексної системи безпеки, страхування та співінвестування, а також завдяки розвитку індустриальних парків, які забезпечують спеціальні умови оподаткування й імпорту технологічного обладнання.

В умовах екологічних загроз і відновлення економіки після масштабних руйнувань посилюється потреба у формуванні дієвої системи фінансово-правових інструментів, здатних забезпечити стабільний розвиток на основі принципів «зеленої економіки». У дослідженні Zubko & Cherbadzhi (2024) показано, що фінансове право є фундаментом для створення правових механізмів, які регулюють інвестиційні потоки, екологічне оподаткування та фінансову підтримку проєктів, орієнтованих на екологічну стійкість. Автори наголосили на важливості державної політики у формуванні сприятливого інвестиційного клімату та розвитку «зелених» фінансових інструментів – кредитів, облігацій і фондів, що стимулюють перехід до екологічно безпечних технологій. Водночас залишаються недостатньо дослідженими питання гармонізації фінансового законодавства з європейськими нормами, удосконалення податкових і кредитних механізмів стимулювання сталих інвестицій та ефективного використання «зелених» облігацій у післявоєнному відновленні економіки. Умови соціально-економічного розвитку України визначають необхідність модернізації інвестиційної політики через інтеграцію екологічних, фінансових і технологічних складових у стратегічне планування. У дослідженні Hlushchenko & Ivashchenko (2025) розглянуто значення екологічно орієнтованих інвестицій як інструмента переходу до «зеленої економіки» та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Автори підкреслили, що впровадження механізмів державного стимулювання у формі податкових пільг, грантів і преференцій є ключовим чинником активізації сталих інвестицій. Саме тому в представленому дослідженні вважаємо за необхідне зосередити увагу на ролі інвестицій у забезпеченні сталого розвитку аграрного бізнесу, зокрема в царині зеленого фінансування, енергоефективності та збереження природних ресурсів.

Воєнні ризики, руйнування інфраструктури та макроекономічна нестабільність суттєво послабили інвестиційну активність в Україні, зумовивши необхідність пошуку ефективних шляхів залучення капіталу для відновлення економіки. У праці авторів Shvets et al. (2025) визначено, що фундаментальною основою досягнення сталого розвитку в Україні є забезпечення досягнення Цілі 16 ЦСР (миру та справедливості). У дослідженні Abdullayeva et al. (2025) зазначено, що ключовими чинниками підвищення інвестиційної привабливості є макроекономічна стабілізація, посилення правового захисту інвесторів, розвиток стратегічних секторів, удосконалення механізмів державно-приватного партнерства та розширення міжнародної фінансової допомоги. Результати роботи довели, що формування довгострокових програм економічного відновлення, зокрема в галузях енергетики, інфраструктури та цифрових технологій, є визначальним чинником для зміцнення економічної стійкості держави.

У дослідженні Zhytar (2025) розглянуто фінансові інструменти залучення інвестицій у девелоперські проєкти як чинник економічного зростання міст, акцентуючи на необхідності поєднання державного регулювання та приватного капіталу для забезпечення стійкого розвитку урбанізованих територій. Автор систематизував основні джерела фінансування – банківське кредитування, випуск облігацій, краудфандинг, венчурний капітал і цифрові платформи,

– визначив їхні переваги й ризики та обґрунтував важливість державно-приватного партнерства для реалізації великих інфраструктурних проєктів. Проведений аналіз дозволяє твердити про важливість дослідження ризиків і можливостей для підприємців у процесі залучення інвестицій, включаючи аграрний сектор України.

Розвиток української економіки після масштабних руйнувань потребував пошуку ефективних механізмів залучення іноземного капіталу, здатного забезпечити відбудову інфраструктури та перехід до екологічно орієнтованої моделі зростання. У дослідженні Kulinich (2024) було висвітлено, що воєнна агресія спричинила значні економічні та кліматичні втрати – понад 9,6 млрд доларів збитків і близько 150 млн тонн додаткових викидів парникових газів. Автор обґрунтував, що стратегічним напрямом післявоєнної трансформації мало би стати «зелене» відновлення, засноване на принципах сталого розвитку.

У дослідженні Lozynska et al. (2024) проаналізовано інвестиційні та інфраструктурні проєкти, реалізовані в межах державно-приватного партнерства, та виокремлено основні бар'єри його розвитку, серед яких високі ризики для інвесторів, недостатність гарантій, недосконалість нормативно-правової бази та інституційна нестабільність. Автори довели, що післявоєнне відновлення потребує переходу від традиційної оцінки ефективності проєктів за принципом Value for Money до підходу Value for People, який урахує соціальний ефект, якість життя та сталість розвитку. Зважаючи на це, в представленому дослідженні ми виокремили завдання – визначити дієві механізми управління інвестиційними потоками, що сприяють реалізації соціально-економічних і кліматичних цілей в Україні.

Недостатньо опрацьованими залишаються питання ефективного поєднання інституційних, децентралізаційних і фінансових механізмів у процесі залучення приватного капіталу, зокрема в межах публічно-приватного партнерства, а також інструменти реалізації інноваційно-інвестиційних і зелених проєктів, оцінки їхньої результативності, гарантування безпеки інвестицій, страхування ризиків і формування стабільного податкового середовища.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою цього дослідження було обґрунтувати стратегічні підходи до формування ефективної системи залучення інвестицій та управління інвестиціями, що сприяють екологічній модернізації, підвищенню соціальної відповідальності бізнесу та досягненню стійких економічних результатів у контексті переходу України до моделі сталого розвитку. У межах поставленої мети визначено такі завдання:

- проаналізувати роль інвестицій у забезпеченні сталого розвитку аграрного бізнесу, зокрема в царині зеленого фінансування, енергоефективності та збереження природних ресурсів;
- оцінити ризики та можливості для підприємців у процесі залучення інвестицій;
- визначити дієві механізми управління інвестиційними потоками, що сприяють реалізації соціально-економічних і кліматичних цілей.

МЕТОДИ

Дослідження мало практичний характер і охоплювало часові рамки з 2021 по перше півріччя 2025 року, що дало змогу відобразити вплив пандемічних, воєнних і макроекономічних чинників на інвестиційну динаміку в аграрному секторі України. Такий часовий період було обрано з метою простежити перехід від етапу відновлення економіки до стабілізації інвестиційної активності, що дозволяло здійснити повноцінну оцінку результативності державних і міжнародних фінансових програм підтримки. Методом структурно-порівняльного аналізу було досліджено динаміку інвестиційної активності за 2021–перше півріччя 2025 на основі звітів The Investment Potential of Ukraine's Agriculture (2021), Attract Capital. How the Agricultural (2025) та Investment and M&A Market in Ukraine 2024 (2025), що дало змогу встановити ключові тенденції зміни обсягів капітальних вкладень і визначити основні джерела інвестиційного фінансування.

У процесі дослідження було використано метод контент-аналізу для систематизації даних щодо міжнародних фінансових потоків, зокрема залучення коштів Світового банку (World Bank in Ukraine, n.d.) і реалізації проєкту Agriculture Recovery Inclusive Support Emergency (ARISE) (Ukraine – Agriculture Recovery Inclusive...n.d.; The World Bank will provide Ukrainian farmers, 2025). Метою цього етапу було визначення масштабів зовнішньої допомоги, форм підтримки українських фермерів і впливу грантових і кредитних програм на відновлення виробничих потужностей аграрного сектора. Метод географічного порівняння дозволив оцінити регіональну структуру інвестицій (Ukrainian

Agribusiness: Income Concentration, 2025), що забезпечило можливість ідентифікувати території з найвищою концентрацією капіталу та інвестиційної активності в першому півріччі 2025 року (In the agricultural sector of Ukraine, UAH 29 billion, 2025).

Для оцінки ефективності використання капіталовкладень було застосовано метод фінансово-економічного аналізу на прикладі провідних компаній – Astarta-Kyiv (n.d.), Kernel (n.d.) і Миронівський хлібопродукт (МХП) (МНР, n.d.). Ці підприємства були обрані завдяки їхній високій ринковій частці, наявності відкритої фінансової звітності та стабільній участі в міжнародних інвестиційних програмах. Окремо було проаналізовано діяльність компанії Nibulon (n.d.), що демонструвала ефективність у впровадженні інфраструктурних проєктів і забезпеченні експортної стійкості українського аграрного сектора. Було проаналізовано інвестиційні політики цих підприємств на основі звітів IFC in Ukraine (n.d.), The Leading Agricultural Holdings (2019) та Gromova (2025). Це дало змогу встановити характер використання інвестиційних ресурсів і рівень їх ефективності на підставі даних D. Mukhin (2025), Capitalization of Ukrainian Agroholdings (2025) та MHP Increased Profit to USD 141 million (2024).

Метод порівняльного аналізу було застосовано для визначення рівня рентабельності інвестицій за даними O. Pikalo (2025) і Astarta Published a Report for...(2025), що дало змогу оцінити економічну доцільність залучення капіталу в умовах воєнних ризиків. Вивчення внутрішніх факторів ефективності (Ukrainian Agricultural Sector in 2024:...2025) та інноваційних підходів (Precision Agriculture:...2023) проводили методом системно-структурного аналізу для виявлення залежності між рівнем цифровізації виробництва та підвищенням інвестиційної віддачі. Також увага була приділена екологічним аспектам інвестиційної діяльності. На основі контент-аналізу було досліджено впровадження зелених технологій компаніями Green Wave Organic (n.d); Ukrainian Pyramid of Greenery, 2024), Goodvalley (n.d.). Окремо було розглянуто досвід TZOV Agrolife Transservice (n.d.) та VVI-Agro (n.d.), що дозволило визначити взаємозв'язок між інвестиціями в енергоефективність і скороченням вуглецевого сліду.

Для кількісної оцінки соціальної відповідальності бізнесу було розроблено матрицю вимірювання ефективності Corporate Social Responsibility (CSR) за трьома компонентами – екологічним, соціальним і управлінським – на основі стандартів World Bank in Ukraine (n.d.) і United States Agency for International Development (USAID Economic Assistance..., n.d.). Додатково враховували дані Sida's Work in Ukraine (n.d.), що дозволило застосувати системно-аналітичний підхід для оцінки впливу корпоративних ініціатив на сталий розвиток підприємств. Метод інституційно-нормативного аналізу було використано для узагальнення державних ініціатив – Diia.Business (n.d.), UkraineInvest (n.d.) та Law of Ukraine «On State Support for Investment» (2025), що дало змогу сформулювати практичні пропозиції щодо вдосконалення інвестиційної політики в аграрній галузі України.

РЕЗУЛЬТАТИ

Оцінка стану інвестиційної активності в аграрному секторі України

Протягом 2021–2024 років інвестиційна активність у сільському господарстві України характеризувалася істотною волатильністю, що зумовлювалася поєднанням економічних, воєнних, політичних і кліматичних чинників. Динаміка капітальних інвестицій за цей період наочно відображена на Рисунку 1, який демонструє чергування етапів спаду та відновлення інвестиційної активності.

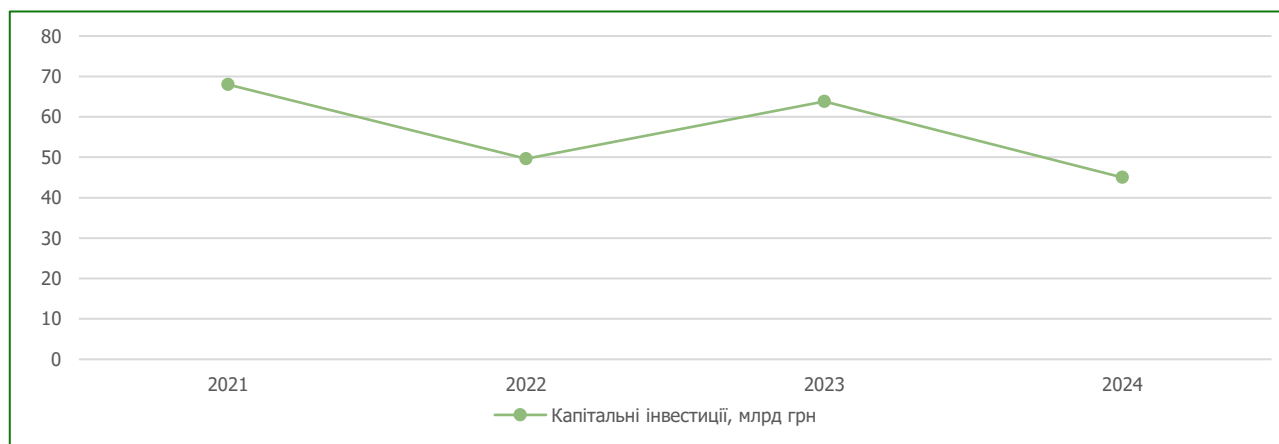

Рис. 1. Капітальні інвестиції в аграрний сектор України, 2021–2024 (млрд грн). (Джерело: складено автором на основі *The investment potential of Ukraine's agriculture (2021); Investment and M&A Market in Ukraine 2024 (2025); Attract capital. How the agricultural (2025)*)

2021 року спостерігалось відновлення інвестиційного зростання після пандемічного спаду: обсяг капітальних інвестицій зріс на 23,9% порівняно з 2020 роком, сягнувши близько 68 млрд грн. За дев'ять місяців того ж року вже було інвестовано 33,3 млрд грн, що на 33% перевищувало показники попереднього періоду. Активізація інвестицій пояснювалася очікуваннями від відкриття ринку землі, стабілізацією фінансових ринків і зростанням попиту на агропродукцію (The investment potential of Ukraine's agriculture, 2021).

Проте 2022 року повномасштабна війна стала ключовим дестабілізуючим чинником, що спричинив падіння інвестицій на 27% – до приблизно 49,6 млрд грн. Руйнування інфраструктури, мінування сільськогосподарських угідь, скорочення виробничих площ і порушення логістичних ланцюгів призвели до зниження інвестиційної привабливості агросектора. Попри це, державні програми, такі як «Доступні кредити 5–7–9%» (Privatbank is a participant in the «Affordable»... n.d.), та міжнародна фінансова підтримка частково компенсували зменшення обсягів приватного капіталу. 2023 року інвестиції відновилися до 63,8 млрд грн. У доларовому еквіваленті значення (1,7 млрд дол. США) є нижчим за рівень 2021 року переважно через зміну курсу, а не через реальне падіння інвестиційної активності (Attract capital. How the agricultural...2025). 2024 року інвестиційна активність суттєво похвалилася: у сільське господарство було вкладено 45 млрд грн, реалізовано 11 угод злиття та поглинання, а загальна вартість угод на ринку M&A України становила 1,17 млрд дол. США (Investment and M&A Market in Ukraine 2024...2025).

Міжнародні фінансові інституції зіграли ключову роль у підтримці інвестицій у сільське господарство України протягом 2022–2025 років. Світовий банк (World Bank in Ukraine, n.d.) зокрема надавав суттєве грантове та кредитне фінансування через програми й проекти, спрямовані на відновлення агросектора після воєнних руйнувань. 2025 року Світовий банк виділив Україні понад 50 млн дол. США грантової допомоги в рамках проекту ARISE (Ukraine – Agriculture Recovery Inclusive...n.d.), який забезпечує підтримку дрібних і середніх фермерських господарств, а також додатково профінансував програми доступних кредитів «5-7-9», гранти для переробних підприємств і відшкодування вартості сільськогосподарської техніки сумою близько 88 млн дол. США (The World Bank will provide Ukrainian farmers, 2025).

Водночас регіональна структура інвестицій відображала концентрацію капіталу в економічно стабільніших областях: Київській (3,05 млрд дол. США), Полтавській і Чернігівській (по 1,6 млрд дол. США), Вінницькій (1,3 млрд дол. США) і Хмельницькій (1,09 млрд дол. США). Високий експортний потенціал, стабільне виробництво та розвиток переробної й логістичної інфраструктури зумовили їхнє лідерство (Ukrainian Agribusiness: Income Concentration, 2025). Пріоритетні напрями інвестування протягом 2021–2025 років поступово змінювалися. Якщо 2021 року основним залишалося рослинництво, то протягом 2023–2025 років інвестиційні акценти змістилися в бік упровадження технологій точного землеробства, дронів, систем моніторингу посівів, зрошувальних систем, а також розвитку тваринництва та агропереробки. Зростала роль екологічних ініціатив, зокрема органічного виробництва та біоенергетики. Цифровізація виробничих процесів і використання інформаційних технологій (IT-рішень) у плануванні, логістиці та контролі якості стали ключовими інвестиційними трендами 2023–2025 років. У першому півріччі 2025 року інвестиційна активність зберегла позитивну динаміку: у сільське господарство було залучено понад 29 млрд грн капітальних інвестицій. Структуру розподілу цих вкладень за основними напрямками представлено на Рисунку 2, який демонструє домінування інвестицій у вирощування однорічних і дворічних культур.

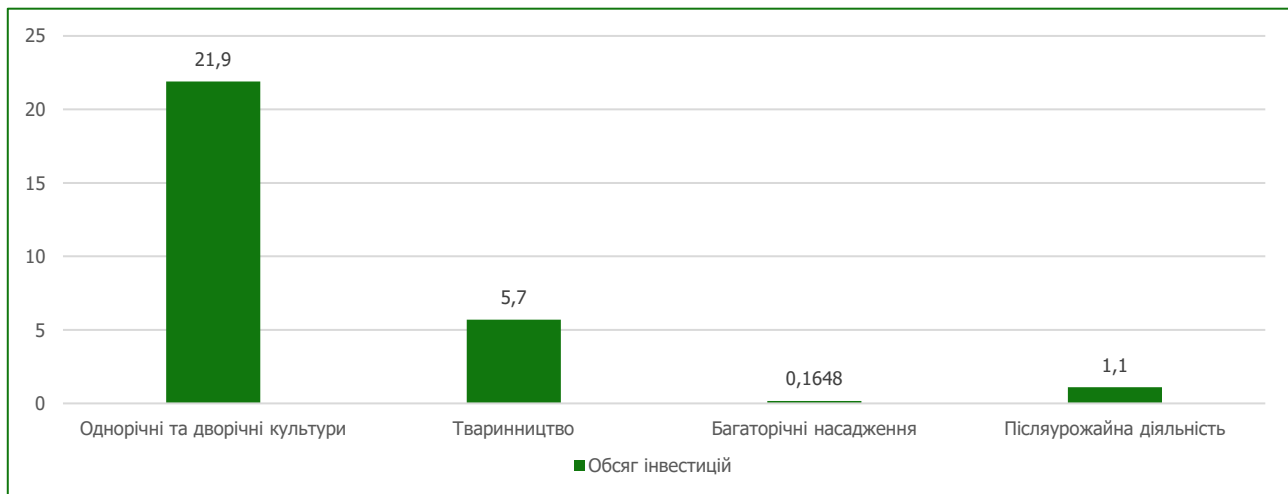

Рис. 2. Інвестиції за напрямками в I півріччі 2025 року, млрд грн. (Джерело: складено автором на основі *In the agricultural sector of Ukraine, UAH 29 billion (2025)*)

Зростання інвестицій протягом цього періоду зумовлювалося стабілізацією макроекономічних умов, відновленням частини інфраструктури, доступом до міжнародних грантових програм і поступовим поверненням довіри іноземних інвесторів. Основними чинниками, що визначали динаміку інвестицій протягом 2021–2025 років, були економічна нестабільність, інфляційні коливання, блокада чорноморських портів, воєнні ризики, кліматичні зміни та політичні рішення уряду. Пандемія COVID-19 спершу стримувала інвестиції, однак від 2021 року їх обсяг почав відновлюватися. Війна 2022 року призвела до різкого спаду, але подальші державні заходи, зокрема програма «Доступні кредити 5–7–9%» (Privatbank is a participant in the «Affordable»... n.d.), податкові пільги для імпорту енергоефективного обладнання та розширення грантових програм для переробних підприємств, разом із міжнародною підтримкою у вигляді грантів і кредитних ліній Світового банку (World Bank in Ukraine, n.d.), International Finance Corporation (IFC) (IFC in Ukraine, n.d.) та ЄБРР (EBRD, n.d.), а також технологічна модернізація агрокомпаній забезпечили поступове зростання інвестицій (Teti, 2025).

Лідерами аграрного сектора України за показниками ефективності інвестицій 2024 року є компанії Astarta-Kyiv (n.d.), Kernel (n.d.), МНП (n.d.), а також компанія Nibulon (n.d.), які демонструють різні підходи до використання інвестиційних ресурсів залежно від стратегічних пріоритетів. «Астарта-Київ» отримала інвестиції в розмірі 40 млн доларів від IFC (IFC in Ukraine, n.d.), Європейського Союзу (ЄС) і Нідерландів, що дало змогу реалізувати програми модернізації та інновацій. Компанія витратила понад 645 млн доларів США капітальних інвестицій, активно оновлює техніку та інфраструктуру, впроваджує стратегію сталого розвитку й соціальні ініціативи. Річна виручка «Астарты» 2024 року склала 612 млн євро, а прибуток зріс на 34%, що свідчить про ефективне використання капіталу (IFC, EU, and the Government, 2025). Kernel, своєю чергою, відзначається масштабними інвестиціями в цифрові платформи, що автоматизують планування виробництва, агрономічні процеси та управлінські рішення, підвищуючи ефективність і якість операцій (The leading agricultural holdings in terms of investment, 2019). МХП залишається найактивнішим інвестором у розумні агротехнології, вкладаючи в модернізацію виробництва та вертикальну інтеграцію: інвестиції в розрахунок на гектар становили близько 7 доларів США, а частка компанії в загальному прибутку агросектора 2024 року перевищила 67% (Gromova, 2025; The leading agricultural holdings in terms of investment, 2019).

Відмінності у використанні інвестиційних ресурсів лідерами агросектора полягають у фокусі, масштабах і напрямках діяльності. МХП концентрується на розширенні виробництва, модернізації птахофабрик та агропідприємств, що забезпечує високі доходи (71% доходів агрокомпаній-лідерів) і прибутки (67% прибутку першої десятки). Інвестиції компанія переважно спрямовує у вертикальну інтеграцію та розширення агропромислової діяльності, передусім у птахівництво (Mukhin, 2025). Kernel робить ставку на цифровізацію, інновації в агротехнологіях, а також інфраструктурні проекти, зокрема агроремонт і логістику. Ці інвестиції підвищують ефективність виробництва та експорту; відзначена стабільна капіталізація понад 1,5 млрд доларів США, і компанія лідирує серед експортерів зерна (12% частка експорту) (Capitalization of Ukrainian agroholdings..., 2025). Астарта робить акцент на інноваціях у сталому розвитку, модернізації техніки, екологічних і соціальних проєктах. Пріоритетом є впровадження «розумних» агротехнологій і розвиток внутрішньої інфраструктури, що підвищує тривалу інвестиційну ефективність (IFC, EU, and the Government, 2025). Nibulon концентрується на інфраструктурних рішеннях і цифровізації елеваторів, що дозволяє оптимізувати ланцюги поставок і скоротити витрати на транспортування й зберігання продукції (Top 5 grain exporters from Ukraine 2025).

Джерела фінансування також відрізняються: основними джерелами фінансування МХП є власні кошти, рекурсивне інвестування прибутку та кредити. Компанія значну увагу приділяє вертикальній інтеграції: вкладає капітал у всі етапи виробництва курятини (виращування, комбікорми, переробка, збут). Основні напрями інвестування – модернізація птахофабрик, розширення аграрного виробництва та інфраструктури. Капіталовкладення формують сукупні інвестиції у вертикальні сектори, що забезпечує стабільність бізнесу та високу рентабельність (MHP increased profit to USD 141 million, 2024). Kernel черпає фінансування через кредитні лінії міжнародних банків (150 млн дол), прямі інвестиції від міжнародних інститутів (FMO) та власний прибуток. Інвестиції компанії спрямовані на цифровізацію (автоматизацію, IT-рішення), розвиток агротехнологій, а також удосконалення інфраструктури (логістичні потужності, елеватори, агроремонт). Окупність інвестицій у відновлювані джерела енергії (ВДЕ) (когенераційна станція) підтверджує орієнтацію на енергоефективність і сталість (Wartime dividends. With what results and...2024). Астарта поєднує власний капітал і гранти та фінансову підтримку міжнародних організацій (Astarta has published...2025), а Nibulon покладається на власні кошти та банківське кредитування (Top 10 agricultural companies of Ukraine 2025).

Внутрішні фактори ефективності, зокрема управлінська стратегія, рівень автоматизації та кадрова політика, відіграють ключову роль у результативності інвестицій. Компанії, які інтегрують принципи Environmental, Social, and Governance (ESG) у свою діяльність, демонструють вищу інвестиційну ефективність завдяки доступу до «зеленого» фінансування та зниженню операційних ризиків. Зовнішні чинники, зокрема війна, валютні коливання, кліматичні зміни та державна підтримка, також істотно впливають на інвестиційну динаміку (Ukrainian agricultural sector in

2024:...2025). 2024 року держава спрямувала понад 4 млрд грн на підтримку аграріїв, забезпечуючи гранти, субсидії та пільгові кредити, що підвищило кредитоспроможність підприємств і скоротило терміни окупності інвестицій (Over UAH 404 million of state 2024).

Інноваційні рішення, такі як точне землеробство, автоматизовані системи управління та біоенергетика, стали основними чинниками підвищення ефективності використання капіталу. Точне землеробство, засноване на використанні IT-технологій, дозволяє оптимізувати норми добрив, зрошення та засобів захисту рослин, підвищуючи врожайність і знижуючи собівартість виробництва. Автоматизовані системи – Global Positioning System (GPS), дрони, сенсори, штучний інтелект (ШІ) – дають змогу підвищити точність операцій, зменшують витрати пального на 25–27% і дають 3–5% економії добрив завдяки точнішому внесенню (Prikhodko et al., 2022). Біоенергетика, зокрема біогазові комплекси й когенераційні установки, зменшує залежність від традиційних джерел енергії, перетворюючи відходи на цінний енергетичний ресурс. Ці рішення підвищують рентабельність інвестицій і сприяють екологічній стійкості (Precision Agriculture, 2023).

Упровадження зелених технологій також стало важливим напрямом інвестиційної діяльності. Green Wave Organic (n.d.) створила вертикальну ферму для вирощування зелені в контрольованих умовах, скорочуючи імпорتنу залежність і підвищуючи енергоефективність (Ukrainian pyramid of greenery Green Wave Organic, 2024). Goodvalley (n.d.) впровадила комплекс енергозберігаючих технологій, що охоплюють модернізацію виробничого обладнання, оптимізацію теплових систем і підвищення ефективності використання енергоресурсів. Завдяки цим заходам компанія скоротила споживання природного газу на 22 000 м³ на рік і зменшила викиди CO₂ на 48 тонн, що свідчить про системний підхід до екологічної модернізації. Результати демонструють не лише енергетичну ефективність, а й економічну доцільність, оскільки зниження витрат на газ безпосередньо підвищує рентабельність діяльності. TZOV «Agrolife Transservice» (n.d.) реалізувала інвестиційний проєкт зі встановлення дахової сонячної електростанції потужністю 420 кВт, що дозволила замінити понад 473 тис. кВт•год електроенергії на рік. Це суттєво зменшило залежність від традиційних джерел енергії та забезпечило економію близько 89 тис. євро щорічно. Крім економічного ефекту, проєкт дав вагомий екологічний результат – скорочення викидів CO₂ на 198 тонн на рік, що є показником високої ефективності впровадження відновлюваної енергетики у виробничі процеси аграрного підприємства. VVI-Agro (n.d.) впровадила систему прямого посіву (no-till), яка передбачає відмову від глибокого обробітку ґрунту. Такий підхід забезпечує збереження природної структури ґрунту, підвищує його вологоутримувальну здатність, сприяє накопиченню органічної речовини та зменшує ерозійні процеси. Економічний ефект полягає в скороченні витрат на паливо, добрива й технічні операції, оскільки система no-till потребує меншої кількості проходів техніки та забезпечує оптимізацію виробничих процесів. Застосування ESG-стандартів 2024 року стало ще одним драйвером інвестиційної ефективності. Компанії, які впровадили екологічні, соціальні та управлінські принципи, отримали доступ до пільгового «зеленого» фінансування, підвищили прозорість фінансових операцій і довіру інвесторів. Це зменшило ризики, оптимізувало витрати та посилило їхню конкурентоспроможність (Sustainability of the agricultural sector: what 2025).

Рівень рентабельності інвестицій у провідних компаніях засвідчує зростання ефективності протягом 2023–2024 років. В МХП чистий прибуток 2024 року зріс на 1,4% і досяг 144 млн дол. США, а Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization (EBITDA) – 566 млн дол. США (+27%), при зростанні маржі з 15% до 19% (Pikalo, 2025). Астарта за перший квартал 2024 року EBITDA склала приблизно 60 євро на 1 т товару (порівняно з понад 200 євро 2023 року за аналогічний період), що вказує на зниження операційної ефективності в короткостроковій перспективі, але зі зростанням у річних підсумках. Загалом за 9 місяців 2024 року компанія збільшила чистий прибуток до 61,9 млн євро, а EBITDA – до 145,77 млн євро, що свідчить про відновлення й покращення рентабельності (Astarta published a report for...2025). Узагальнюючи: провідні аграрні компанії України ефективно використовують інвестиційні ресурси завдяки поєднанню технологічних інновацій, зеленої модернізації, ESG-управління та державної підтримки. МХП досягає високої прибутковості через масштабну вертикальну інтеграцію, Kernel – завдяки цифровізації та логістичним рішенням, Астарта – через інноваційно-екологічні стратегії, а Nibulon – завдяки інфраструктурному розвитку. Ці фактори забезпечують не лише короткострокову рентабельність, а й тривалу стійкість, підвищуючи конкурентоспроможність агросектора України в посткризовий період.

Протягом 2023–2025 років CSR українських агрокомпаній змістився від разових соціальних акцій до системної інтеграції в бізнес-модель і фінансування інвестицій. Основна увага була спрямована на три виміри: екологічний (зменшення викидів, енергоефективність, відновлювані джерела енергії), соціальний (створення робочих місць, підтримка громад і ветеранів) і управлінський (прозорість, звітність, відповідність стандартам ESG). Ці напрями тісно пов'язані з доступом до міжнародних фінансових ресурсів, адже донори та банки встановлюють вимірювані критерії ефективності – від скорочення CO₂ до підвищення соціальної інклюзії (Mostenska & Rykhliivsky, 2025). Із метою структуризації ключових результатів і показників оцінки ефективності CSR наведено Таблицю 1, у якій представлено

три базові компоненти корпоративної соціальної відповідальності аграрних підприємств України та відповідні критерії моніторингу.

Таблиця 1. Матриця вимірювання ефективності CSR в агрокомпаніях України. Примітки: Greenhouse Gases (GHG), Human Resources (HR), Global Reporting Initiative (GRI), Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA). (Джерело: складено автором на основі World Bank in Ukraine, (n.d.), USAID Economic Assistance... (n.d.); Ukraine – Agriculture Recovery Inclusive... n.d.; Sida's work in Ukraine, (n.d.); Tien-Dung & Thanh Ngo (2021); EBRD (n.d.))

Компонент CSR	Ціль впливу	Ключові показники (КРІ)	Джерела даних / верифікація	Канали фінансування
Екологічний	Зниження вуглецевого та енергетичного сліду виробництва	- CO₂e інтенсивність (т/т продукції) - Частка ВДЕ в енергоспоживанні (%) - Питома енергоємність (кВт·год/т)	Енергоаудити, звіти GHG	Зелені кредити, гранти Світового банку, ЄБРР
Соціальний	Підтримка зайнятості та соціальної стабільності громад	- Кількість створених / збережених робочих місць - Частка місцевих закупівель (%) - Охоплення соціальними програмами (%)	Звіти HR, локальні меморандуми, бази грантів	Програми ARISE, USAID, SIDA, державні субсидії
Управлінський / етичний	Підвищення прозорості, етики та відповідності ESG	- Частка працівників, охоплених кодексом етики (%) - Інциденти HSE/LTI (на 1 млн люд.-год.) - Рівень зовнішньої верифікації (так/ні)	Аудити GRI, CSRD, внутрішні реєстри навчань і політик	ESG-дисконт для кредитних ліній, інвестиційні фонди з низьким ризиком

Представлена матриця свідчить, що ефективна модель CSR в українських агрокомпаніях базується на балансі трьох вимірів – екологічного, соціального й управлінського. Її особливість полягає в поєднанні фінансової вигоди з вимірюваними соціальними та екологічними результатами. Такий підхід посилює стійкість бізнесу, забезпечує доступ до міжнародних джерел фінансування та формує позитивний імідж українського агросектора як учасника глобального переходу до «зеленої» економіки. Лідери аграрного сектора – «Астарта-Київ», МХП, Kernel та Nibulon – реалізували численні ініціативи, спрямовані на підтримку сільських територій, гуманітарну допомогу, освіту, екологічну безпеку та створення робочих місць. Компанія «Астарта-Київ» упроваджує стратегію сталого розвитку, орієнтовану на досягнення цілей ООН (UN, n.d.), акцентуючи увагу на освіті, охороні здоров'я, культурі та екології. Соціальні ініціативи компанії передбачають розбудову інфраструктури, модернізацію об'єктів соціальної сфери та підтримку освітніх програм у сільських регіонах (Sustainable development, n.d.). МХП через благодійний фонд «МХП – Громаді» (MHP – Hromadi, n.d.) здійснює системну підтримку понад 700 населених пунктів у 13 областях, фінансує медичні, культурні, освітні та гуманітарні проекти, а також надає допомогу військовим і ветеранам. Грантові конкурси «Роби своє» та «Час діяти, Україно!» забезпечили понад 20 млн грн на розвиток місцевих бізнесів, що сприяло підвищенню економічної активності та зайнятості в громадах (Ten Years of Sustainability. How MHP-Gromadi...2025). Компанія Kernel інтегрує соціальні аспекти у свою корпоративну політику, зосереджуючи увагу на підтримці громад, захисті довкілля та енергоефективності. У межах своїх програм Kernel інвестує в місцеву інфраструктуру, реалізує гуманітарні ініціативи та розвиває партнерства з громадами. Крім того, з 2014 року в рамках політики CSR був заснований благодійний фонд «Разом з Кернел» (One step to the apocalypse: why do, 2021).

Упровадження зелених технологій – біогазових комплексів, сонячних станцій, систем точного землеробства та відновлюваного землеробства – створило синергетичний ефект. Біоенергетичні проекти МХП, зокрема будівництво системи накопичення енергії (BESS) потужністю 25 МВт у Вінницькій області, сприяли енергетичній незалежності підприємств і створенню нових робочих місць (MHP starts Ukraine's first 25 MW...2020). У регіональному розрізі найбільший соціально-економічний ефект від реалізації таких ініціатив отримали Вінницька, Київська, Одеська, Харківська, Львівська та Закарпатська області. (The government has improved the action...2025). Отож, CSR і зелене фінансування стали важливими інструментами інтеграції соціальної, екологічної та економічної політики аграрних компаній, підвищуючи їхню інвестиційну привабливість і роль у розвитку громад.

У роботі Zheng & Jin (2023), акцент зроблено на інноваціях, цифровізації та «зелених» технологіях як джерелі економічного зростання. Автори розглядали інтеграцію ESG в бізнес-моделі китайських компаній, демонструючи приклади ефективності зелених фінансових інструментів. На відміну від цього, наше дослідження аналізувало ті самі процеси на рівні державної політики України, де економічної стабільності досягали через фінансові стимули, міжнародну підтримку та післявоєнну відбудову. Спільною була віра в інвестиції як каталізатор розвитку, однак український контекст визначався вищими ризиками й потребою адаптації під воєнні умови.

Дещо інший фокус продемонструвала робота Mohammed et al. (2025), у якій зелену фінансову систему розглянуто як інструмент для підвищення екологічної ефективності підприємств у країнах, що розвиваються. Автори довели,

що сталий розвиток можливий за умови тісної взаємодії між урядом, фінансовими установами та бізнесом. Наше дослідження поділяє цю позицію, але конкретизує її через приклади українських аграрних компаній – МХП, Kernel, Астарта-Київ, – що довели ефективність поєднання інновацій і державних стимулів. Різниця між підходами полягає в масштабі: Mohammed et al. (2024) узагальнили глобальні тенденції, водночас наше дослідження показало їх практичну реалізацію на прикладі українського ринку. Погляд Mahmood et al. (2024) розширює тему, зосереджуючись на зелених фінансах і розвитку відновлюваної енергетики в Азії. Автори показали, як державна політика та технологічні інновації знижують вуглецеві викиди й зміцнюють економічну стійкість регіону. У нашому дослідженні подібна логіка застосована до України, де зелені інвестиції стали інструментом не лише енергетичної трансформації, а й економічного відродження після війни. Якщо в Mahmood et al. (2024) домінує контекст стабільних ринків, то український кейс відображає боротьбу за виживання економіки в умовах високих ризиків, що робить його прикладом адаптивної моделі сталого розвитку.

Протягом 2021–2025 років інвестиційна активність аграрного сектора України пройшла шлях від спаду до відновлення, що стало можливим завдяки державним програмам, міжнародній підтримці та модернізації виробництва. Після скорочення інвестицій 2022 року через війну, за 2024–2025 роки відбулося поживлення, зокрема завдяки грантам Світового банку, IFC і зростанню приватного капіталу. Провідні компанії – МХП, Kernel, Астарта-Київ і Nibulon – забезпечили підвищення рентабельності через цифровізацію, впровадження точного землеробства, біоенергетики та ESG-стандартів. Поєднання інновацій і «зеленого» фінансування сприяло формуванню більш стійкої та конкурентоспроможної моделі розвитку агросектора в умовах післявоєнного відновлення.

Управління ризиками та оптимізація механізмів залучення інвестицій у сталий розвиток

Інвестування в аграрний сектор України протягом 2021–2025 років супроводжувалося значним рівнем ризику, що обумовлено поєднанням зовнішніх і внутрішніх факторів, головними з яких є кліматичні зміни, воєнні дії, макроекономічна нестабільність та інституційні виклики. Погодні ризики залишаються одним із найсуттєвіших чинників, які безпосередньо впливають на врожайність, якість продукції та фінансові результати агрокомпаній. Посухи, паводки, заморозки, а також зростання частоти екстремальних кліматичних явищ у різних регіонах України призводять до нестабільності виробничих показників. Мінімізація цих ризиків передбачає впровадження технологій точного землеробства, систем зрошення, кліматичного моніторингу та страхування врожаю, що дозволяє агровиробникам ефективніше планувати виробничий цикл і зменшувати втрати. Фінансові ризики становлять не меншу загрозу для інвесторів. Висока інфляція, коливання валютного курсу, а також залежність внутрішнього ринку від світових цін на аграрну продукцію обмежують можливість довгострокового фінансового планування. Так, протягом 2022–2024 років коливання курсу гривні та нестабільність експорту через блокаду портів Чорного моря призвели до падіння рентабельності багатьох агропроектів. 2022 року курс долара США становив 36,57 грн, а євро – 38,79 грн. 2023 року показники зросли: середній банківський курс сягнув близько 38,13 грн за долар США й 42,18 грн за євро. 2024 року національна валюта продовжила знецінюватися: долар США подорожчав до 42,04 грн, а євро – до 43,93 грн. 2025 року тенденція девальвації гривні збереглася: середній курс становив 42,28 грн за долар США й 48,75 грн за євро, що свідчить про посилення різниці між національною валютою та європейською (Exchange rate archive, 2025).

Зниження цих ризиків можливе шляхом диверсифікації джерел фінансування, використання хеджінгових інструментів, ф'ючерсних контрактів, а також участі в програмах державного кредитування, зокрема «Доступні кредити 5–7–9%». Страхування врожаю та запровадження фінансових інструментів також допомагають стабілізувати дохідність і підвищити інвестиційну привабливість галузі. Регуляторні та політичні ризики пов'язані з частими змінами в законодавстві, податковій політиці та державному регулюванні аграрного ринку. Інвестори стикаються з невизначеністю щодо земельних відносин, митного контролю, а також механізмів повернення інвестицій. Для мінімізації цих ризиків ефективною є активна співпраця бізнесу з державними інституціями, участь у профільних асоціаціях, таких як Український клуб аграрного бізнесу, а також постійний моніторинг законодавчих змін для швидкої адаптації до нових вимог. Інфраструктурні ризики, які включають зношеність транспортних мереж, дефіцит логістичних потужностей і нестачу елеваторів, ускладнюють експорт агропродукції й збільшують собівартість постачання. Значні втрати виникають через логістичні обмеження, що актуально під час воєнних дій. Зменшити їх можна за рахунок інвестицій у модернізацію логістики – будівництво зерносховищ, портів терміналів, альтернативних шляхів експорту через західні кордони, а також цифровізацію управління ланцюгами поставок. Соціальні та кадрові ризики, такі як нестача кваліфікованих працівників, трудова міграція та низький рівень підготовки молодих спеціалістів, обмежують ефективність використання інвестицій (Advantages and Disadvantages of Investing, 2024).

Комплексна стратегія управління ризиками в аграрному секторі передбачає диверсифікацію виробництва, інвестиції в інноваційні технології, залучення міжнародного фінансування та запровадження ESG-стандартів. Використання цифрових платформ, автоматизація процесів і системна співпраця з державними та міжнародними партнерами (FAO

(n.d.), USAID Economic Assistance...(n.d.), ЄБРР (EBRD, n.d.)) дозволяють агрокомпаніям підвищити стійкість до кризових факторів. У результаті інвестори отримують можливість мінімізувати втрати, забезпечити стабільність своїх проєктів і сприяти сталому розвитку аграрного сектора України навіть в умовах економічних і політичних викликів.

Удосконалення інвестиційної політики аграрного сектора України має спиратися на практичне розширення вже діючих державних інструментів підтримки інвесторів і впровадження нових механізмів, що відповідають європейським стандартам сталого розвитку. Одним із ключових напрямів удосконалення є підвищення прогнозованості та стабільності інвестиційного середовища. Уже діють інструменти, які можна вважати базовими елементами інвестиційної політики: зокрема Державна програма «Доступні кредити 5–7–9%» (Privatbank is a participant in the «Affordable»... n.d.), яка надає підприємцям пільгові кредити на інвестиційні цілі, модернізацію виробництва або розширення бізнесу. В аграрному секторі вона довела свою ефективність, але потребує додаткової адаптації для стимулювання саме «зелених» проєктів – через запровадження знижених ставок кредитування для компаній, що впроваджують технології енергоефективності або відновлюваної енергетики. Також доцільно розвинути податкові стимули, які частково реалізуються в Україні у формі звільнення від податку на додану вартість (ПДВ) для імпорту окремих видів енергозберігаючого обладнання, починаючи з липня 2025 року (From July 27, goods that contribute...2025). На основі цієї практики доцільно запровадити пільгове оподаткування прибутку для підприємств, що реалізують екологічно орієнтовані проєкти, а також прискорену амортизацію обладнання, яке відповідає міжнародним стандартам енергоефективності. Такий підхід дозволить агрокомпаніям швидше оновлювати технічну базу, зменшуючи витрати й стимулюючи технологічну модернізацію.

Наступним пріоритетом є розширення доступу до зеленого фінансування. В Україні цей напрям лише формується, однак 2021 року Міністерство фінансів започаткувало випуск «зелених облігацій», кошти від яких спрямовують на екологічно безпечні інфраструктурні проєкти (Green bonds have gained legal...2021). Доцільним є створення окремої категорії таких інструментів для аграрних підприємств, що інвестують у біоенергетику, точне землеробство або цифровізацію виробництва.

Не менш важливим напрямом є оптимізація регуляторного поля. Запровадження принципу «єдиного вікна» для інвесторів, що вже частково реалізується через портали «Дія.Бізнес» (Dii.Business, n.d.) і «UkraineInvest» (n.d.), потребує суттєвого розширення функціоналу та інтеграції зі спеціалізованими галузевими сервісами. Нині «Дія.Бізнес» виконує консультативну та навігаційну роль, надаючи підприємцям доступ до довідкової інформації щодо грантів, пільгових кредитів, інвестиційних умов та інфраструктурної підтримки. Своєю чергою, платформа «UkraineInvest» функціонує як офіційний інвестиційний офіс, який супроводжує стратегічних інвесторів, допомагає у взаємодії з органами влади, координує процес залучення інвестицій та адмініструє подання заяв на державну підтримку за «законом про інвестнянь». Крім того, необхідно законодавчо закріпити гарантії інвестиційної стабільності – незмінність податкових і регуляторних умов для стратегічних інвесторів на строк не менше п'яти років. Цей підхід успішно реалізується в рамках Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями» (Law of Ukraine «On State Support for Investment...», 2024) (так званий «закон про інвестнянь»), який уже довів свою ефективність у залученні капіталу до переробної та аграрної промисловості. Закон забезпечує можливість укладання спеціального інвестиційного договору, що гарантує стабільність регуляторного середовища на весь строк реалізації проєкту, зокрема в галузях аграрної та переробної промисловості. Такі гарантії знижують ризики інвестування, прискорюють ухвалення рішень і сприяють запускові капіталомістких проєктів навіть під час воєнної невизначеності.

Окрему увагу слід приділити підготовці інвестиційно грамотних кадрів і розвитку людського потенціалу. Запровадження навчальних програм із зеленого фінансування, цифрового менеджменту та сталого бізнес-планування в співпраці з університетами та міжнародними партнерами (USAID Economic Assistance...(n.d.), ЄБРР (EBRD, n.d.), SIDA (Sida's work in Ukraine, (n.d.)) дозволить сформувати покоління управлінців, здатних ефективно оцінювати ризики та залучати фінансування з міжнародних джерел. Ще одним напрямом удосконалення політики є розвиток державно-приватного партнерства (ДПП). В Україні вже діє Агентство з підтримки державно-приватного партнерства (Agency for Support of Public-Private...n.d.), проте його діяльність доцільно розширити на аграрний сектор. Залучення інвестицій через механізми ДПП може забезпечити будівництво логістичних хабів, портів терміналів, біогазових і сонячних електростанцій. Такі ініціативи поєднують економічну ефективність із соціальним впливом, створюючи робочі місця й розвиваючи інфраструктуру громад. Отже, удосконалення інвестиційної політики України в галузі аграрного бізнесу має базуватись на синергії вже діючих державних програм і міжнародних інструментів із запровадженням нових стимулів для інвесторів. Поєднання податкових пільг, доступних фінансових ресурсів, стабільного законодавства, інноваційних форм фінансування та розвитку людського капіталу створить цілісну систему, здатну забезпечити сталі економічні результати й підвищити привабливість аграрного сектора для внутрішніх і зовнішніх інвесторів.

ДИСКУСІЯ

У роботі Brito et al. (2024) сталий розвиток інтерпретовано через корпоративну етику та стандарти агропродовольчого сектора ЄС. ESG-принципи виступали моральним та управлінським орієнтиром, що формував культуру відповідального виробництва. Наше дослідження розвивало цю ідею у фінансовій площині, демонструючи, як податкові пільги, гранти, кредити й «зелені» облігації створювали інституційну базу для впровадження сталих практик в українській економіці. Отож, якщо в Brito et al. (2024) домінував мікрорівень корпоративної етики, то це дослідження відображало макрорівневу політику державного стимулювання інвестицій. Подібну логіку системного узгодження політик простежувала Waeytens (2024), яка акцентувала на глобальній координації податкової, торговельної та інвестиційної політики. Її підхід ілюстрував, як міжнародне управління формує рамки для інтеграції сталих фінансових механізмів. Наше дослідження продовжувало цю ідею на національному рівні, де інструменти фінансової підтримки – гранти, податкові пільги та державно-приватне партнерство – сприяли залученню «зелених» інвестицій у процесі післявоєнного відновлення. Якщо у Waeytens (2024) ішлося про стабільні економіки, то в цьому дослідженні йшлося про економіку, яка лише формувала умови для стійкості.

Зіставлення з роботою Barbieri et al. (2025) показує спільну увагу до взаємозв'язку фінансів, екології й технологій. Barbieri et al. (2025) аналізували європейські стратегії декарбонізації та енергетичної безпеки, а наше дослідження наголошує на прикладному використанні цих підходів в Україні через програми пільгового кредитування та екологічної модернізації підприємств. Якщо європейський досвід мав системний характер, то наш – адаптивний, зорієнтований на локальні умови й потреби відновлення. Водночас у D'Adamo i Rossi (2024) сталий розвиток розглянуто як наслідок поєднання інновацій і фінансів у межах циркулярної економіки. Автори акцентували на європейських механізмах декарбонізації, «зелених» облігаціях і податкових стимулах для енергетичного переходу. Наше дослідження перегукується з цим підходом, але наголошує на іншій ролі інвестицій – як засобі економічного відновлення й одночасно екологічної трансформації після війни.

У роботі Birner et al. (2024) інвестиції розглянуті як центральний елемент продовольчої безпеки та сталого розвитку аграрного сектора. Автори аналізували, як фінансова децентралізація та регіональні інвестиційні механізми здатні забезпечити рівновагу між економічним зростанням і соціальною стабільністю. Наше дослідження розвиває цю ідею, але переносить її в український контекст, де увага зосереджена на практичних інструментах – податкових пільгах, грантах і державно-приватному партнерстві. Перехід до Mustafa et al. (2025) поглиблював тему інновацій як рушія сталого зростання. Mustafa et al. (2025) зосереджувався на ролі «зелених» технологій у країнах, що розвиваються, показуючи, як екологічні інвестиції здатні стимулювати енергоефективність і технологічний прорив. Наше дослідження перегукнулося з цими висновками, демонструючи, як фінансово-правові стимули сприяли екологічній модернізації української економіки. Якщо в Mustafa et al. (2025) ішлося про глобальні тенденції, то в цій роботі увага зосереджена на конкретних механізмах відновлення через інновації та «зелені» фінанси. Ідея політичної узгодженості як передумови сталого розвитку спільна для цього дослідження та роботи Olabisi and Wei (2025). Автори досліджували, як якість державного управління та стабільність регуляторного середовища впливають на ефективність прямих іноземних інвестицій у країнах Африки. Це дослідження відображає подібну логіку, але застосовує її до України, де «зелені» інвестиції розглянуті не лише як інструмент зростання, а й як чинник структурної стабільності. Спільним залишається переконання, що без узгодженості політики, прозорих правил і ефективного управління інвестиціями сталий розвиток є неможливим.

У роботі Md. J. Alam et al. (2024) центр уваги зміщувався до соціальних аспектів сталого розвитку: скорочення бідності, гендерної рівності та зміцнення людського потенціалу. Наше дослідження водночас розширює цю рамку, підкреслюючи роль цифровізації, точного землеробства та корпоративної соціальної відповідальності як нових джерел стійкості. Якщо Alam et al (2024) трактували державу як посередника між донорами та громадами, то тут вона виступає активним гравцем у регулюванні й стимулюванні інвестицій.

Наше дослідження та робота Whittaker (2024) збігаються в розумінні сталого розвитку як поєднання економічного зростання, інновацій і соціальної стійкості. Обидва підкреслюють роль держави у створенні сприятливих умов для інвестицій через фінансові стимули, партнерство бізнесу й уряду та розвиток людського капіталу. У Whittaker (2024) проаналізовано японський «координаційний капіталізм», де держава, банки й корпорації діяли узгоджено для інноваційного зростання, а наше дослідження розглядає Україну, де інвестиційна політика має забезпечити відновлення економіки через податкові пільги, гранти й «зелені» фінансові програми. Різниця полягає в контексті: у Whittaker (2024) ішлося про зрілу економіку з усталеними інституціями, а наше дослідження описує трансформаційну економіку, що відновлюється після кризи. Обидва підходи визнають інновації та людський капітал ключовими чинниками розвитку, проте Whittaker (2024) акцентував на професійній освіті та корпоративній координації, а це дослідження – на цифровізації, точному землеробстві й соціальній відповідальності бізнесу.

Отож, інвестиційна політика України в аграрній галузі поступово еволюціонує від традиційної до стратегічно орієнтованої на сталість. Подальше зміцнення цього процесу потребує системної координації між державними структурами, бізнесом і міжнародними донорами, а також створення сприятливого середовища для «зелених» і інноваційних проєктів. Комплексне поєднання фінансових стимулів, стабільного законодавства, цифрової трансформації та розвитку людського капіталу забезпечить підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора, сприятиме соціально-економічній стабільності регіонів і формуванню довгострокових умов для сталого зростання України.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що протягом 2021–2025 років інвестиційна динаміка аграрного сектора України відображала складну, але таку, що поступово стабілізується, траєкторію розвитку. Після пандемічного спаду 2020 року 2021 року капітальні інвестиції зросли на 23,9% – до 68 млрд грн, а 2023 року становили 63,8 млрд грн (1,7 млрд дол. США). Попри падіння 2022 року на 27% через воєнні дії, економіка продемонструвала здатність до відновлення завдяки державним програмам, міжнародній підтримці та розвиткові «зелених» інвестицій. У першому півріччі 2025 року залучено понад 29 млрд грн, переважно у вирощування культур (21,9 млрд грн) і тваринництво (5,7 млрд грн). Важливу роль відіграло грантове та кредитне фінансування: Світовий банк виділив понад 50 млн дол. США в межах проєкту ARISE і додатково 88 млн дол. США на розвиток фермерства. Регіонально найбільші інвестиції зафіксовано в Київській (3,05 млрд грн), Полтавській, Чернігівській, Вінницькій і Хмельницькій областях.

Інвестиційні пріоритети змістилися в бік цифровізації, біоенергетики та впровадження ESG-стандартів. Технологічна модернізація, точне землеробство та автоматизація підвищили ефективність капіталу. Підприємства «Гудвеллі Україна» та «Агролайф Транссервіс» скоротили викиди CO₂ на 48 і 198 тонн на рік, а сонячні електростанції зекономили 89 тис. євро щороку. Лідери сектора – МХП, Kernel, «Астарта-Київ» і Nibulon – стали прикладами ефективного управління інвестиціями: 2024 року МХП отримала 144 млн дол. США чистого прибутку й EBITDA 566 млн дол. США, «Астарта» – 61,9 млн євро прибутку, Kernel зберіг капіталізацію понад 1,5 млрд дол. США 12% експорту зерна. Розвиток CSR протягом 2023–2025 років посилив екологічні, соціальні та управлінські стандарти: МХП інвестувала понад 20 млн грн у громади, а «Астарта-Київ» – у освітні та екологічні проєкти. Обмеження цього дослідження полягають у неможливості врахувати всі регіональні відмінності інвестиційної активності через обмеженість офіційної статистики та неповну звітність компаній за період воєнного стану. Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому аналізі впливу «зелених» фінансових інструментів і цифрових технологій на стійкість інвестиційного розвитку аграрного сектора України.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ

Внесок авторів є рівноцінним.

ФІНАНСУВАННЯ

Автори не отримували фінансування для цього рукопису.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

REFERENCES / ЛІТЕРАТУРА

1. Abdullayeva, A., Danylyuk, V., & Mazur, D. (2025). Prospects of investment attractiveness of Ukraine in the conditions of martial arts and post-war recovery. *Economy and Society*, 72. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-44>
2. Advantages and Disadvantages of Investing in the Agricultural Sector of Ukraine. (2024). <https://www.as-sets.com.ua/posts-afg/perevagi-ta-nedoliki-investuvannya-agrarniy-sektor-ukrayini>
3. Agency for Support of Public-Private Partnerships. (n.d.). <https://pppagency.gov.ua/uk/>

4. AgroExpedition 2024: In the South, what has not yet burned out is burning out. (2024). <https://kurkul.com/spetsproekty/1628-agroekspeditsiya-2024-na-pivdni-dogoraye-te-scho-sche-ne-zgoril>
5. Alam, M. J., Ogawa, K., & Ahsan, A. H. M. (2024). Japanese investment for skills development program in attaining sustainable employability: The case of Bangladesh. *World Development Sustainability*, 4, 100150. <https://doi.org/10.1016/j.wds.2024.100150>
6. Astarta has published a report for 2024. (2025). <https://astartaholding.com/astarta-oprylyudnyla-zvit-za-2024-rik/>
7. Astarta published a report for the first quarter of 2025. (2025). <https://astartaholding.com/astarta-opublikovala-zvit-za-pershyj-kvartal-2025-roku/>
8. Astarta-Kyiv. (n.d.). <https://astartaholding.com/>
9. Attract capital. How the agricultural sector develops under conditions of minimal investments per hectare. (2025). <https://agroportal.ua/publishing/analitika/zaluchiti-kapital-yak-rozvivayetsya-agrosektor-v-umovah-minimalnih-vkladen-na-gektar>
10. Barbieri, R., Coluccia, B., & Natale, F. (2025). How are smart city policies progressing in Italy? Insights from SDG indicators. *Land Use Policy*, 148, 107386. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2024.107386>
11. Birner, J., Bornemann, B., & Biermann, F. (2024). Policy integration through the Sustainable Development Goals? The case of the German Federal Government. *Sustainable Development*, 32(4), 3877–3889. <https://doi.org/10.1002/sd.2851>
12. Brito, C., Pereira, S., Martins, S., Monteiro, A., Moutinho-Pereira, J. M., & Dinis, L. (2024). Strategies for achieving the sustainable development goals across the wine chain: A review. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 8. <https://doi.org/10.3389/fsufs.2024.1437872>
13. Capitalization of Ukrainian agroholdings: Kernel and MHP increased in value, while Astarta and IMC decreased. (2025). <https://latifundist.com/novosti/68466-kapitalizatsiya-ukrayinskih-agroholdingiv-kernel-i-mhp-dodali-v-tsini-todi-yak-astarta-ta-imk-znizilisya>
14. Cherbadzhi, Yu. G., & Zubko, V. V. (2024). The role of financial law in ensuring sustainable development in Ukraine: green economy and investments. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Law*, 3(86). URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/320707>
15. D'Adamo, I., & Rossi, E. N. (2024). Impact of regional investment on the sustainable development goals: A group analysis of economic and territorial development. *Sustainable Development*, 1–19. https://iris.uniroma1.it/retrieve/322503b6-44dc-4cd2-8ef8-2110015fb8bb/DAdamo_Impact_2024.pdf
16. Diia.Business. (n.d.). <https://business.diia.gov.ua/>
17. EBRD. (n.d.). <https://www.ebrd.com/ru/home.html>
18. Exchange rate archive. (2025). <https://index.minfin.com.ua/ua/exchange/archive/nbu/curr/2025/>
19. FAO. (n.d.). <https://www.fao.org/home/en>
20. From July 27, goods that contribute to the restoration of Ukraine's energy infrastructure and other categories of goods are exempt from import duty and VAT. (2025). <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/z-27-lipnia-zviniatsia-vid-opodatkovannia-vvznim-mitom-ta-pdv-to-vari-yaki-spriiaut-vidnovlenniu-energetichnoyi-infrastrukturi-ukrayini-ta-inshi-kategoriyi-tovariv-1684>
21. Goodvalley. (n.d.). <https://goodvalley.com/uk/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0/>
22. Green bonds have gained legal force in Ukraine. (2021). <https://sae.gov.ua/news/zeleni-obligaciyi-nabrali-iuridichnoyi-sili-v-ukrayini>
23. Green development of Ukrainian industry: achieving more with less. (2024). <https://e.ecolog-ua.com/ekolohiya-pidpryemstva-2024-1/zelenyy-rozvytok-promyslovosti-ukrayiny-dosyahaty-bilshoho-z>
24. Green Wave Organic. (n.d.). <https://gw-ecosystem.com/>
25. Gromova, V. (2025). Leaders of the agricultural sector of Ukraine: who earned the most in 2024. *ProIT*. <https://proit.com.ua/finance/lidery-agrarnoyi-galuzi-ukrayiny-hto/>
26. Hlushchenko, O., & Ivashchenko, M. (2025). Integration of sustainable development principles into the economic behavior of financial entities. *Social Economics*, 69, 190–201. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-69-16>
27. IFC in Ukraine. (n.d.). <https://www.ifc.org/en/where-we-work/country/Ukraine>
28. IFC, EU, and the Government of the Netherlands Back Ukrainian Agricultural Holding Astarta to Boost Jobs, Agricultural Production, and the Economy. (2025). <https://www.ifc.org/uk/pressroom/2025/ifc-eu-and-the-netherlands-back-ukraine-s-astarta-to-boost-jobs-agriculture-and-th>
29. In the agricultural sector of Ukraine, 29 billion UAH of capital investments were attracted in half a year. (2025). <https://agroportal.ua/news/finansy/v-apk-ukrajini-za-piv-roku-zaluchili-29-mlrd-grn-kapitalnih-investicij>
30. Investment and M&A Market in Ukraine 2024: Investments for Survival. (2025). <https://investure.com.ua/uk/analyt-ics/investments/rinok-investicij-ta-manda-v-ukrayini-2024-investiciji-zaradi-vizhivannya>
31. Kernel. (n.d.). <https://www.kernel.ua/ua/>
32. Kulinich, T. (2024). Strategies for attracting foreign investments in post-war green recovery of Ukraine's economy. *Agrosvit*, 18. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.18.54>
33. Lakas, V. V. (2024). Investment provision of sustainable development of the region: institutional and decentralization dimension. *Investments: Practice and Experience*, 16. <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4383/4418>
34. Law of Ukraine "On State Support for Investment Projects with Significant Investments in Ukraine". (2025). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>

35. Lozynska, T., Birchenko, N., Piskun, A., & Dengub, V. (2024). Investment and infrastructure development projects in public-private partnerships in Ukraine. *Economics Ecology Society*, 8, 53–65. <https://ees-journal.com/index.php/journal/article/view/272>
36. Mahmood, S., Sun, H., Iqbal, A., Alhussan, A. A., & El-kewawy, E. M. (2024). Green finance, sustainable infrastructure, and green technology innovation: Pathways to achieving sustainable development goals in the Belt and Road Initiative. *Environmental Research Communications*, 8(10). <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/2515-7620/ad898f>
37. MHP – Hromadi. (n.d.). <https://mhpgromadi.org.ua/>
38. MHP (n.d.). <https://mhp.com.ua/uk/glorytoUkraine>
39. MHP increased profit to USD 141 million (2024). <https://agroportal.ua/news/novosti-kompanii/mhp-zbilshiv-pributok-do-141-mln>
40. MHP starts Ukraine's first 25 MW energy storage project. (2020). <https://getmarket.com.ua/en/news/mhp-pochynaye-pershij-v-ukrayini-proekt-z-nakopichennya-energiyi-potuzhnistyu-25-mvt>
41. Mohammed, K. S., Radulescu, M., Alofaysan, H., & Hagi, A. (2025). The impact of green and energy investments on environmental sustainability in China: A technological and financial development perspective. *Environmental Modeling & Assessment*. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10666-025-10040-2>
42. Mostenska, T. L., & Rykhlivsky, M. O. (2025). Implementation of corporate social responsibility practices of the Ukrainian company in the conditions of martial law. *Agrosvit*, 6, 65–71. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.6.65>
43. Mukhin, D. (2025). Farmers' profits soared in 2024: ranking of top companies. <https://thepage.ua/ua/news/agrouspih-2024-hto-pidnyav-pributok-pislya-zbitkiv>
44. Mustafa, F., Mordi, C., & Elamer, A. A. (2025). The role of foreign direct investment and environmental taxation in promoting renewable energy sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 505, 145515. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2025.145515>
45. Nibulon. (n.d.). <https://www.nibulon.com/>
46. Olabisi, N., & Wei, Y. (2025). Designing effective policy to achieve sustainable development impact of FDI: The case of Sub-Saharan Africa. *Journal of International Business Policy*, 8, 33–52. <https://doi.org/10.1057/s42214-024-00203-5>
47. One step to the apocalypse: why do agrarians need social responsibility. (2021). <https://mind.ua/publications/20230820-za-krok-do-apokalipsisu-navishcho-agrariyam-socialna-vidpovidalnist>
48. Over 404 million UAH of state support was received by 2,822 farms, - Committee on Agrarian and Land Policy. (2024). https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/253896.html
49. Pikalo, O. (2025). MHP's revenue in 2024 increased by 0.8%, profit by 1.4%. <https://forbes.ua/news/mkhp-kosyuka-u-2024-rotsi-zbilshila-chistiy-pributok-na-14-do-144-mln-28042025-29255>
50. Precision Agriculture: What Is It and What Are Its Advantages? (2023). <https://eos.com/uk/blog/tochne-zemlerobstvo/>
51. Prikhodko, D., Sikachyna, O., Pedersen, E., Sylvester, G., & Rybchynshyi, R. (2022). Digital technologies in the grain sector of Ukraine. <https://openknowledge.fao.org/items/35987e87-1d63-4c76-bd42-dcb5908be4ed>
52. Privatbank is a participant in the "Affordable Loans 5–7–9%" program. (n.d.). <https://privatbank.ua/business/5-7-9#:~:text=%D0%A4%D0%9E%D0%9F%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D0%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B0%2C%20%D1%89%D0%BE,%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D0%B6%D0%BA%D1%83%20%2C%25%20%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85>
53. Sida's work in Ukraine. (n.d.). <https://www.sida.se/en/sidas-international-work/countries-and-regions/ukraine>
54. Shvets, N., Kovalenko, Y., Kostyuk, V., Chala, V., Roman-chukevich, V., & Babenko, A. (2025). Financial security of peace and justice in Ukraine in the context of achieving the sustainable development goals. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(60), 82–93. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.60.2025.4607>
55. Sustainability of the agricultural sector: what Ukrainian farmers need to know about the new rules today. (2025). <https://www.irf.ua/stalist-agrosektoru-shho-ukrayinskym-agrariyam-vzhe-sogodni-treba-znaty-pro-novi-pravyly/>
56. Sustainable development. (n.d.). <https://astartaholding.com/stalyj-rozvytok/>
57. Ten Years of Sustainability. How MHP-Gromadi Unites Businesses and Government for Community Development. (2025). <https://forbes.ua/ru/leadership/desyat-rokiv-stalosti-yak-mkhp-gromadi-obednue-biznes-i-vladu-zaradi-rozvitku-gromad-10072025-30739>
58. Tetiu, A. P. (2025). Analysis of the current state of investment activity of agro-industrial enterprises in Ukraine. *Economics: Time Realities*, 1(77), 71–79. <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No1/71.pdf>
59. The government has improved the action plan of the Strategy for the Development of Agriculture and Rural Areas. (2025). <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=7d6ae5c8-f1cd-47b5-8c77-f5b1e0a5bcee&title=UriadUdoskonalivPlanZakhodivStrategiiRozvitkuSilskogoGospodarstvaTaSilskikhTeritorii>
60. The investment potential of Ukraine's agriculture accumulated in 2021 is under threat - Institute of Agrarian Economics. (2021). <http://iae.org.ua/presscentre/presrelease/3349-nakopycheny-u-2021-rotsi-investytsiynyy-potentsial-silskoho-hospodarstva-ukrayiny-pid-zahrozyu-instytut-aharnoyi-ekonomiky.html>

61. The leading agricultural holdings in terms of investment in "smart agricultural technologies" have been named. (2019). <https://propozitsiya.com/news/nazvano-ahrokhodnyh-lid-ery-za-obsyahamy-investytsiy-v-rozumni-ahramni-tekhnologiyi>
62. The World Bank will provide Ukrainian farmers with a non-refundable grant of USD 50 million. (2025). <https://www.rbc.ua/rus/news/svitoviy-bank-nadast-ukrayinskim-fermeram-1752232990.html>
63. Tien-Dung, N., & Thanh Ngo, Q. (2021). The impact of corporate social responsibility, energy consumption, energy import and usages and carbon emission on sustainable economic development: Evidence from ASEAN countries. *Contemporary Economics*, 16(2), 241–256. <https://doi.org/10.5709/ce.1897-9254.480>
64. Top 10 agricultural companies of Ukraine earned 118 billion UAH in half a year. (2025). <https://agropor-tal.ua/news/novosti-kompanii/top-10-agrokompaniy-ukrayini-zarobili-za-piv-roku-118-1-mlrd-grn>
65. Top 5 grain exporters from Ukraine in 2024/25 MY: global traders strengthened their positions, and NIBULON reduced its share. (2025). <https://latifundist.com/novosti/68527-top-5-eksporteriv-zerna-z-ukrayini-u-2024-25-mr-svitovi-trejderi-posilili-pozitsiyi-a-nibulon-skorotiv-chastku>
66. TZOV "Agrolife Transservice". (n.d.). https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/37278500/
67. Ukraine - Agriculture Recovery Inclusive Support Emergency (ARISE) Project (English). (n.d.). <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099101923095537231/bosib0ba93e6360030a1f50cd2b8325e6e5>
68. UkraineInvest. (n.d.). <https://ukraineinvest.gov.ua/>
69. Ukrainian Agribusiness: Income Concentration, Rating and Geography. (2025). <https://yur-gazeta.com/golovna/agro-biznes-ukrayini-koncentraciya-dohodu-reyting-i-geografiya.html>
70. Ukrainian agricultural sector in 2024: challenges, trends and prospects. (2025). <https://agroelita.info/ukrainskyy-ahrosektor-u-2024-rotsi-vyklyky-tendentsii-ta-perspektyvy/>
71. Ukrainian pyramid of greenery Green Wave Organic – the future of green agronomy. (2024). <https://techhorticulture.com/ukrayinska-piramida-zeleni-green-wave-organic-majbutnye-zelenoyi-agronomiyi/>
72. UN. (n.d.). <https://www.un.org/en/>
73. USAID Economic Assistance to Ukraine. (n.d.). <https://era-ukraine.org.ua/>
74. VVI-Agro. (n.d.). <http://www.vviagro.com.ua/nachalo-1/>
75. Waeytens, S. (2024). Tax and trade and investment instruments in sustainable development goals achievement. In *Redefining Global Governance* (pp. 51–65). Springer. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-69793-7_5
76. Wartime dividends. With what results and achievements will Ukrainian agroholdings end 2024? (2024). <https://latifundist.com/spetsproekt/1124-dividendi-voyennogo-chasu-z-yakimi-rezultatami-ta-zdobutkami-zavershuyut-2024-rik-ukrayinski-agroholdingi>
77. Whittaker, D. H. (2024). Japan's quest for a sustainable, virtuous circle of growth and innovation. *Asia Pacific Business Review*, 30(3), 451–466. <https://doi.org/10.1080/13602381.2024.2320537>
78. World Bank in Ukraine. (n.d.). <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
79. Zabarna, E. (2024). Innovative investments as ensuring sustainable development of Ukrainian regions in the post-war period. *Economy and Society*, 59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-103>
80. Zheng, S., & Jin, S. (2023). Can enterprises in China achieve sustainable development through green investment? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(3), 1787. <https://doi.org/10.3390/ijerph20031787>
81. Zhytar, M. (2025). Financial mechanisms for attracting investments in development projects as a factor of urban growth. *Financial and Credit Systems: Prospects for Development*, 2(17), 123–131. <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-2-10>

Nataliia Shvets, Iryna Vakhovych, Vitaliy Romanchuk, Viktoriia Rudevska, Nadiia Kovalchuk, Yevgenij Moroz

INVESTMENT INCENTIVES FOR ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN UKRAINE

The purpose of this study was to determine the conceptual foundations for the formation of an effective system for attracting and using investments aimed at ecological renewal of the agricultural sector, strengthening the social responsibility of enterprises, and ensuring long-term economic stability of Ukraine. The research methodology was based on the use of structural-comparative, system-analytical, financial-economic, and content analysis, which made it possible to study public, private, and international investment flows, the regional structure of capital investments, and the efficiency of the activities of leading agricultural companies. The results of the study showed significant volatility of investments in 2021–2025. In 2021, the volume of capital investments increased by 23.9% to UAH 68 billion; however, in 2022, due to military actions, it decreased by 27% to UAH 49.6 billion. In 2023, there was a recovery - the volume of investments reached UAH 63.8 billion, or USD 1.7 billion. In 2024, USD 45 billion was invested in agriculture, and the total value of mergers and acquisitions on the Ukrainian market amounted to USD 1.17 billion. In the first half of 2025, investment activity maintained

positive dynamics - over UAH 29 billion of capital investments, of which UAH 21.9 billion fell on the cultivation of annual and biennial crops, UAH 5.7 billion on livestock farming, and UAH 1.1 billion on post-harvest activities. The largest volumes of investments were recorded in Kyiv (UAH 3.05 billion), Poltava and Chernihiv regions (UAH 1.6 billion each). A significant contribution was made by the World Bank grant programs, which financed the agricultural sector for more than USD 50 million, as well as support from the International Finance Corporation and the European Bank for Reconstruction and Development. The practical significance of the study lies in the possibility of using its results by state institutions, investment funds, and agricultural enterprises to optimize mechanisms for attracting capital and increase the efficiency of investment policy.

Keywords: policy, lending, sources of financing, green economy, agriculture, social responsibility

JEL Classification: Q01, H23, G31